

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/22442 din 20.12.2024

La nr. 357 din 04.12.2024

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea Legii 238/2022 cu privire la acordarea statutului de obiect al patrimoniului cultural-național al RM bunurilor Societății pe acțiuni Barza Albă.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Digitally signed by Pinzari Alexandr
Date: 2024.12.20 15:56:11 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Alexandr PÎNZARI

Ex: Chistol C, Tel. 022 257-421

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr.	2998	
"20"	12	2024
Ora		

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO24/10214 din 18.12.2024

la proiectul de lege pentru modificarea Legii 238/2022 cu privire la acordarea statutului de obiect al patrimoniului cultural-național al RM bunurilor Societății pe acțiuni Barza Albă

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este Parlamentul Republicii Moldova, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Materialele aferente proiectului, se regăsesc pe pagina web oficială a Parlamentului, după cum urmează: <https://parlament.md/material-details-md.nspx?param=dfff19ac-76d4-469d-bb8a-8ff410072dff> Astfel, în procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a

transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.b) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul are drept scop *reîntoarcerea mărcilor Barza albă/Belii aist/Белый аист/Белый луст* pentru S.A. "Barza Albă".

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesele S.A. "Barza Albă", prin transmiterea de către Stat a calității de *titular* al mărcilor *Barza albă/Belii aist/Белый аист/Белый луст* către S.A. "Barza Albă", fapt care, ținând cont de insuficiența argumentării expuse, caracterul disproporțional al soluției propuse de autor, cât și de calitatea de unic acționar al Statului în cadrul entității S.A. "Barza Albă", nu poate fi apreciat ca fiind conform interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017).

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota de fundamentare care cuprinde:*

- a) *denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) *condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ;*
- c) *obiectivele urmărite și soluțiile propuse;*
- d) *analiza impactului de reglementare;*
- e) *compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE;*
- f) *avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ;*
- h) *modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent;*
- i) *măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ."*

Nota informativă a proiectului a fost structurată potrivit exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.

Totodată, problema delimitată de către autor în nota de argumentare (*piața internă precum și cea externă este inundată de divinus în cauză produs de alți producători, astfel minimalizând dreptul Societății asupra mărcii Barza albă/Belii aist/Белый аист/Белый луст*), ține în primul rând de i) *insuficiența* mecanismelor de control relevante, funcționarea cărora nu poate fi eficientizată prin *"reîntoarcerea mărcii pentru S.A. "Barza Albă"* (în redacția propusă de către autor) și de ii) *exercitarea*, de către terți, în baza contractelor de licență neexclusivă, a *dreptului de a produce și comercializa* produsele cu mărcile respective până la expirarea termenului.

În context, cu referire la argumentele autorului ce vizează marcarea S.A. "Barza Albă" în calitate de unic antreprenor responsabil față de consumatori pentru produsele oferite (*"Adoptarea legii privind reîntoarcerea mărcii „Belii Aist”- „Barza Albă” pentru S.A. "Barza Albă" marchează în primul rând cine este responsabil față de consumatori pentru produsele oferite"*), se remarcă faptul că fiecare producător în context este responsabil și poartă răspundere pentru calitatea produsului comercializat.

În aceste circumstanțe, se impune conjugarea eforturilor Executivului întru implementarea prevederilor art.11 al Legii nr. 238 din 28.07.2022 cu privire la acordarea statutului de obiect al patrimoniului cultural-național al Republicii Moldova bunurilor Societății pe Acțiuni "Barza Albă", potrivit cărora:

- (1) S.A. "Barza Albă" are drept exclusiv și gratuit de utilizare a mărcilor naționale și a înregistrărilor internaționale care conțin elementele verbale Barza albă/Belii aist/Белый аист/Белый луст, al căror titular este Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, precum și a oricăror semne derivate de la acestea, care vor fi înregistrate în calitate de mărci de către titularul menționat, atât pe teritoriul Republicii Moldova, cât și pe teritoriul altor state. S.A. "Barza Albă" este liberă să aplice pe orice tip de butelie sau ambalaj mărcile menționate, cu condiția respectării drepturilor de proprietate intelectuală.
- (2) Dreptul exclusiv de utilizare a mărcilor naționale și a înregistrărilor internaționale prevăzute la alin. (1) se exercită în baza contractului de licență exclusivă încheiat cu titularul mărcilor.

În context, ținând cont de faptul că Statul este unicul acționar al S.A. "Barza Albă", analiza spectrului de argumente expus de către autor, denotă insuficiența acestora întru justificarea inițiativei propuse, or soluția propusă este disproporțională și nu corespunde esenței vizate de mecanismul reglementat potrivit HG nr. 852/2001 și HG nr.975/2016, coroborat art.174 Cod Civil, potrivit cărora, titular al mărcilor în speță este Statul.

În cele din urmă se evidențiază faptul că, aprobarea amendamentelor propuse, riscă să determine un precedent în virtutea căruia alte întreprinderi cu profil similar (S.A. "Combinatul de Vinuri "Cricova" și Î.S. "Combinatul de Vinuri de Calitate "Mileștii Mici"")), pot solicita exercitarea calității de titular al mărcii vizate de HG nr.975/2016, fapt care impune o abordare conceptuală adecvată a subiectului.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.d) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota de fundamentare trebuie să conțină „d) analiza impactului de reglementare". Implementarea prevederilor propuse nu necesită bugetarea unor resurse financiare suplimentare.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.&n

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului vizează activitatea S.A. "Barza Albă".

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Potrivit notei informative, proiectul are drept scop *reîntoarcerea mărcilor Barza albă/Belii aist/Белый аист/Белый лист pentru S.A. "Barza Albă"*.

Inițiativa legislativă întrunește exigențele prescrise de prevederile art.28 al Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție.

În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.b) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a proiectului a fost structurată potrivit exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017. Totodată, analiza spectrului de argumente expus de către autor, denotă insuficiența acestora întru justificarea inițiativei propuse, or soluția propusă este disproporțională și nu corespunde esenței vizate de prevederile HG nr. 852/2001 și HG nr.975/2016, coroborat art.174 Cod Civil, potrivit căroră, titular al mărcilor în speță este Statul (aspectele date sunt analizate în compartimentul I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă al prezentului raport de expertiză).

Prevederile proiectului promovează interesele S.A. "Barza Albă", prin transmiterea de către Stat a calității de *titular* al mărcilor *Barza albă/Belii aist/Белый аист/Белый лист* către S.A. "Barza Albă", fapt care, ținând cont de insuficiența argumentării expuse, caracterul disproporțional al soluției propuse de autor, cât și de calitatea de unic acționar al Statului în cadrul entității S.A. "Barza Albă", nu poate fi apreciat ca fiind conform interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017).

În cele din urmă, se evidențiază faptul că, aprobarea amendamentelor propuse, riscă să determine un precedent în virtutea căruia alte întreprinderi cu profil similar (S.A. "Combinatul de Vinuri "Cricova" și Î.S. "Combinatul de Vinuri de Calitate "Mileștii Mici")), pot solicita exercitarea calității de titular al mărcii vizate de HG nr.975/2016, fapt care impune o abordare conceptuală adecvată a subiectului.

18.12.2024

Digitally signed by Chistol Cristina
Date: 2024.12.18 15:19:02 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Cristina CHISTOL, Inspector principal